گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۵۷۴۹۳
دوشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۱ ۷:۱۵

مشاور وزیر اقتصاد عملیات توثیق هوشمند را در سامانه ستاره تشریح کرد؛

خدمت ستاره به سهامداران: دریافت تسهیلات آسان و امکان خریدی متعهدانه

مشاور وزیر اقتصاد گفت: امروز شاهد آغاز یک نوآوری نهادی در حوزه پرداخت‌های مدت دارد هستیم؛ با ایجاد سامانه توثیق هوشمند ستاره از پرداخت‌های نقدی عبور کرده و زیر ساخت‌هایی برای پرداخت‌های متعهدانه را پایه ریزی می-کنیم.

به گزارش خبرنگاران گروه بورس، بانک و بیمه گزارش خبر، محمد جلال مشاور وزیر اقتصاد و دارایی در نشست هم افزایی سردبیران و دبیران رسانه های اقتصاد دیجیتال در خصوص سامانه «ستاره» که به میزبانی سازمان بورس و اوراق بهادار برگزار شد، با اشاره تولد فرایند نوین توثیق در کشور، گفت: در سال‌های اخیر، زیرساختها و امکانات مورد نیاز برای پرداخت‌های اعتباری و مدت دار در اقتصاد کشور وجود نداشت و مردم مجبور به استفاده از چک، سفته و سایر روش‌های سنتی برای توثیق بودند.

وی افزود: سامانه ستاره با هدف هوشمند و آنلاین‌سازی توثیق در کشور پایه گذاری شده است. رویکرد طراحی این سامانه جدید آن است که نهادهای متولی دارایی‌های برنامه پذیر در کشور، به این سامانه متصل شده و شرکت‌های جدیدی در اقتصاد فناوری های مالی کشور پایه ریزی شوند.

مشاور وزیر اقتصاد افزود: مشابه تحولی که در حوزه پرداخت پس از رویش بانکداری الکترونیکی و با ایجاد سامانه شاپرک پایه ریزی شد و مصرف کارت بانکی و استفاده از پرداخت الکترونیکی به جای پول نقد توسعه پیدا کرد و به واسطه همین نوآوری بسیاری از شرکت‌ها و کسب و کارهای گوناگون پایه گذاری شدند و زیرساخت مورد نیاز برای فروشگاه‌های اینترنتی نیز ایجاد شد.

وی افزود: امروز نیز شاهد آغاز یک نوآوری نهادی در حوزه پرداخت‌های مدت دارد هستیم. در واقع با برداشتن این گام ما از پرداخت‌های نقدی عبور کرده و زیر ساخت‌هایی برای پرداخت‌های متعهدانه را پایه ریزی میکنیم. این زیر ساخت تحت عنوان سامانه یا سوئیچ «توثیق الکترونیک روشمند و هوشمند» به اختصار «ستاره» معرفی شده است.

جلال با اشاره به همکاری نهادهای گوناگون در معماری سامانه ستاره، گفت: دارایی مردم در اختیار متولی امر آن قرار خواهد گرفت. این زیر ساخت در قالب یک دسترسی الکترونیکی برای تعریف یک تراکنش توثیق مورد استفاده قرار می‌گرد. در واقع متولی باید بتواند احراز هویت، احراز دارایی و احراز قیمت انجام دهد و همچنین باید بتواند فرمان توثیق، فرمان آزادسازی، فرمان فروش و فرمان افزایش وثیقه را صادر کند و در یک کلان تصویر تمام عملکردهای لازم برای شکل دادن یک تراکنش توثیق را در اختیار داشته باشد.

وی افزود: برای مثال در حوزه سهام و اوراق بهادار که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی (سمات) به عنوان متولی دارایی‌های مردم در بازار سرمایه شناخته میشود، در حوزه سهام و اوراق پیشگام شده و امکان توثیق سهام و اوراق بهادرا را فراهم کرده است.

وی با توضیح فرایند توثیق در سامانه ستاره، گفت: در واقع این سامانه باید بتواند تقاضای توثیق را به نهادهای متولی دارایی -نهاد هایی که دارایی های مردم به صورت امانت نگه میدارند- هدایت کند.

جلال در ادامه اظهار داشت:به طور کلی تعدادی نهاد در تراز بالای سامانه ستاره وجود خواهند داشت که همان نهادهای متولی نظیر شرکت سپرده‌گذاری مرکزی هستند. در تراز پایین این سامانه نیز نهادهایی پایه گذاری خواهند شد که قرار است تراکنش‌های توثیق را از سطح جامعه دریافت کنند که اجمالا آنها را سی. اس. پی (Collateral Service Provider) خطاب میکنیم. این شرکت‌ها و نهادهای مالی در سطح اقتصاد کشور حرکت کرده و تقاضا برای توثیق را جمع آوری کنند.

وی در تشریح این موضوع گفت: برای مثال فرد به یک بانک(سی. اس. پی) مراجعه کرده و تقاضای وام میکند؛ بانک با اتصال به سامانه ستاره، میتواند دارایی های احراز شده فرد، مثلا سهام را از نهاد متولی آن نوع خاص از دارایی استعلام کند و بدین ترتیب روند توثیق انجام شود. نکته مهم اینجاست که در شاپرک بانک‌ها نقش نهاد های بالادستی را داشتند اما در ستاره بانک‌ها کسانی هستند که تراکنش توثیق را به سمت نهاد متولی دارایی هدایت میکنند.

جلال در پاسخ به سوالی مبنی بر چگونگی ارتباط فین‌تک‌ها با سی اس پی‌ها، گفت: دستورالعمل سی اس پی‌ها هنوز نهایی نشده و در حال تدوین است و هنوز هیچ تصمیمی در این رابطه گرفته نشده است. ممکن است ملاحظاتی وجود داشته باشد چراکه برای مثال در تراکنش پرداخت، این تراکنش در لحظه ثبت شده و تسویه همان موقع انجام میپذیرد اما تراکنش های توثیق و تراکنش‌های پرداخت مدت دار اموری ادامه دار هستند برای همین ملاحظات حقوقی بیشتری در این خصوص وجود دارد. لذا باید با احتیاط بیشتری در این خصوص پیش رفت تا ساختار سی اس پی ها هم از نظر چابکی و هم از نظر رعایت ملاحظات حقوقی از وضع خوبی برخوردار شود.

وی با اشاره به ارتباط سه بانک ملی، رسالت و مهر به سامانه ستاره، افزود: سه بانک که در زمینه تسهیلات خرد پیشتاز هستند به API های مربوطه دسترسی پیدا کرده و میتوانند سرویس توثیق را ارائه کنند. البته توصیه ما به بانک‌ها این است که علاوه بر خودشان، این سرویس را در اختیار فینتک‌ها و شرکت‌های حوزه فناوری قرار دهند تا عمق عملیاتی تراکنش‌های توثیق در کشور افزایش پیدا کند.

وی در پاسخ سوالی در رابطه با متولی سامانه ستاره، گفت: سامانه ستاره در واقع سوئیچی حاکمیتی در اختیار وزارت اقتصاد و امور دارایی است و بانک ها در حال حاضر نقش سی اس پی‌ها را ایفا میکنند.

جلال با ارائه مثالی از نحوه فعالیت سامانه ستاره، گفت: فرض کنید در نهادهای بالادستی بانک کارگشایی قرار داشته باشد و فردی ۱۰۰ گرم طلا نزد این بانک سپرده گذاری کرده و بانک کارگشایی نیز اصالت و قیمت این طلا را تائید کرده باشد و به واسطه ارتباط این بانک با سامانه، تمامی این اطلاعات نیز در سامانه ستاره قابل مشاهده است. همچنین همین فرد ۱۵۰ میلیون تومان انواع سهام و اوراق بهادار دارد که نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی است و از طرفی دیگر ۵۰ میلیون تومان نیز اندوخته بیمه عمر دارد که نزد یکی از شرکت های بیمه است. این سه دارایی به دلیل اتصال این نهادهای متولی به سامانه ستاره قابل مشاهده و احراز است. حال فرض کنید این فرد برای خرید اقساطی، به فروشگاهی مراجعه میکند؛ به واسطه اینکه این فروشگاه در زمره فروشگاه‌های فروش اقساطی و عضو قرار میگیرد، با اتصال به سامانه، با وارد کردن کد ملی شخص، تمام دارایی های احراز شده فرد را از طریق نهاد

های متولی سامانه ستاره مشاهده میکند. به انتخاب فرد و فروشنده، نوع دارایی نهایی شده و با اتصال به درگاه توثیق، تراکنش توثیق انجام شده و این درخواست به نهاد های متولی دارایی ارسال شده و عملیات توثیق انجام میشود. در نهایت نیز بعد از پرداخت هر قسط یا پس از پرداخت کامل تمامی قسط ها فرمان آزاد سازی وثیقه به شکل خودکار صادر خواهد شد.

مشاور وزیر اقتصاد در پایان با اشاره به پیچیدگی های طراحی سامانه ستاره به دلیل آنکه یک نهاد جدید در اقتصاد کشور است، گفت: این کار اقدام سنگین و پر زحمتی در گام اول بود چرا که قرار بود نهاد جدیدی پایه گذاری شود و به نظرم شرکت سپرده‌گذاری مرکزی هم به دلیل تجربه‌ای که در زمینه توثیق سهام عدالت داشت و هم از بابت اینکه شاید سهام یکی از در دسترس ترین و پیشرفته ترین دارایی‌های برنامه پذیر در سطح کشور که هم شمولیت عام دارد و هم کاملا الکترونیکی است و فرامین توثیق روی آن به صورت حقوقی و اجرایی پیاده سازی شده است، این باور را ایجاد کرد که این ایده میتواند در آینده توسعه پیدا کند و بسیاری از نهادها و شرکت‌های جدید در حوزه فناوری مالی امکان رشد و بلوغ پیدا کنند.

تشریح پیچیدگی‌های توثیق هوشمند

در ادامه سمیه محمدی، مدیر پروژه کارت اعتباری شرکت سپرده‌گذاری مرکزی با اشاره به نقش این شرکت در توثیق هوشمند سهام و اوراق، گفت: شرکت سپرده گذاری مرکزی به عنوان یکی از ارکان اجرایی در بازار سرمایه، وظیفه وثیقه گذاری سهام را داراست که از ابتدای فعالیت این شرکت این عملیات به شکل سنتی و مطابق با دستورالعمل توثیق اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۹، در حال انجام بود.

محمدی در خصوص گام مقدماتی پروژه توثیق هوشمند، گفت: در اقدام ابتدایی پروژه توثیق هوشمند، توثیق صرفا برای سهام عدالت انجام می‌پذیرفت. این اقدام در سال ۹۹ و پس فرمان آزادسازی سهام عدالت انجام شد. این عملیات محدودتر و کوچک‌تر از اتفاقی بود که هم اکنون در حال انجام شدن است دلیل آن هم این بود که جامعه هدف آن صرفا سهامداران، سهام عدالت بودند.

وی در ادامه افزود: در حال حاضر بیش از ۳۵۰ هزار درخواست توثیق در سامانه ایوا بانک ملی برای سهام عدالت ثبت شده است.

محمدی، افزود: از تابستان سال ۱۴۰۰ فاز شناخت و تحلیل در رابطه با توثیق هوشمند آغاز شد و در ادامه با برگزاری جلسات کارشناسی متعدد تلاش شد تا ساز و کار سنتی و دستی با کمترین ریسک حقوقی، هوشمند سازی شود.

مدیر پروژه کارت اعتباری شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، با اشاره به چالش های متعدد توثیق هوشمند سهام در فاز کنونی، گفت: یکی از چالش های موجود در رابطه با مشکلات حقوقی بود. دلیل اصلی این چالش جامعه هدف گسترده‌ای بود که در سیاست توثیق کنونی شرکت سپرده گذاری با آن مواجه است.

وی افزود: عملیات توثیق هوشمند باید با کمترین ریسک انجام شود. همچنین در خلال این فرآیند قراردادهایی ازجمله تفاهم نامه محرمانگی اطلاعات با بانک‌های طرف قرار داد یعنی ملی، رسالت و مهر اقتصاد امضا شده است. همچنین احراز اراده و احراز اختیار سهامدار نیز در صفحه بانک و در صفحه شرکت سرمایه گذاری انجام می‌شود.

منبع: پایگاه خبری بازار سرمایه ایران(سنا)